

glasnik Farmaceutске komore

apotekarska praksa

▣ broj 50 ▣ april 2006 ▣ ISSN broj 1451-1827

JUBILEJ: 50. broj

IZBORI

SAJAM FARMACIJE

Hotel Metropol, Beograd, 11. i 12. 5. 2006.

Nemamo vremena i vere, ali imamo volje!
Borimo se da bi smo našli, a ne predali se!
Alfred Tenison

SADRŽAJ

Aktivnosti Komore

IZBORI	4
50 brojeva „Apotekarske prakse“	5
Aktivnosti Komore	6
Sajam farmacije – program stručnog dela	8
Sajam farmacije – poziv za okrugli sto	10

Povodom Svetskog dana zdravlja, 7. aprila ... 11

Ekonomska propaganda galenskih preparata
u apotekama .....
 12 |

Mentalno zdravlje i korišćenje anksiolitika ... 14

Iridologija .....
 15 |

Da li smo emocionalno inteligentni (EQ)? ... 16

Nepravilna upotreba lekova .....
 17 |

Vesti .....
 17-18 |

APOTEKARSKA PRAKSA - Glasnik Farmaceutске komore Republike Srbije

Glavni i odgovorni urednik: Mr. sc. pharm. Gordana Mihajlović

Stručni redaktor: Prim. mr. sc. pharm. Suzana Miljković

Saradnik: Dipl. pharm. spec. Dragana Sovtić

Izdaje: Farmaceutска Komora Republike Srbije, Dečanska 8a, 11000 Beograd, Srbija i Crna Gora
tel/fax: +381 11 32 43 144, 32 46 795, **e-mail:** pharmkom@verat.net, web:www.farmkomsr.org.yu
poslovni račun: 110-1026010005069-94

IZBORI

Poštovane kolege,

Tehnički deo priprema za izbore novih članova Skupštine Farmaceutске komore Srbije je završen.

Skupština Farmaceutске komore Srbije ima veliku kolektivnu odgovornost. Ona se može razumeti i ostvariti samo kao skup pojedinačnih odgovornosti, gde svaki izabrani farmaceut nosi svu težinu kako moralne tako i profesionalne odgovornosti.

Sada je na svima nama obaveza da izađemo na izbore i glasamo za najbolje predložene kandidate. Nivo obaveznosti koji proizilazi iz odgovornosti biće iskazan u modelu našeg ponašanja. Ono treba da bude rezultat slobodnog, svesnog prosuđivanja u odlučivanju za koga ćemo glasati. Odluka kao bitna kategorija etike suočiće se sa našim profesionalnim dužnostima pre svega prema pacijentu i društvu u celini, a one su u vremenu u kome živimo i radimo velike.

S optimizmom umerenog i zrelog farmaceuta objektivno sagledavam izazove apotekarskog sektora. Verujem da će moje kolege prevazići jednostranost i dati prednost stvaralaštvu koji će biti temelj njihove bolje društvene egzistencije.

Gordana Simić
Predsednik Odbora za pripremu konstituisanja
i početak rada Farmaceutске Komore Srbije

50 BROJEVA ČASOPISA APOTEKARSKA PRAKSA

Naziv Apotekarska praksa na vrhu strane, u donjem levom uglu logo Farmaceutске Komore Srbije u donjem desnom broju 1 i sve to ispisano na slici poljane sa puno žutog i ljubičastog cveća.

Tako je izgledao prvi broj časopisa Farmaceutске Komore Srbije čije izlaženje su omogućili eksperti Evropske Agencije za Rekonstrukciju, kao i ovlašćena agencija Crown Agents što je u uvodnom tekstu tada časopisa od 8 strana naveo Nenad Vulović, dipl. farm. spec., direktor Farmaceutске Komore. Časopis je izašao u decembru mesecu 2001. godine.

Od sledećeg broja, broj strana se povećava na 12 i časopis ima i Uređivački savet: dipl. ph. Zlata Žuvela, dipl. ph. Tijana Todorović, mr ph. Jan Komrska, dipl. ph. Vesna Petrović, dipl. ph. Dragana Đorđević, dipl. ph. Gordana Simić i dipl. ph. Svetlana Marković, da bi se od broja tri ustalio u sledećem sastavu: dipl. ph. Tijana Todorović, mr ph. Jan Komrska, dipl. ph. Vesna Petrović, dipl. ph. Dragana Đorđević, dipl. ph. Gordana Simić i mr sc. pharm. spec. Gordana Mihajlović (stručni redaktor) i izlazio na ukupno 16 strana.

U časopisu su objavljivane Aktuelnosti iz prakse, Novosti u struci, karakteristike pojedinih farmakoterapijskih grupa lekova i obavezno Slučajevi iz prakse. Postepeno u časopisu počinju da se objavljuju i reklame.

Od broja 14. umesto dipl. ph. Gordane Simić, mr ph. Jan Komrska i dipl. ph. Vesne Petrović, članovi Uređivačkog saveta postaju mr pharm. spec. Dubravka Urošev i mr pharm. spec. Nenad Vulović. Časopis od tada menja format, postaje malo manji, ali ima 20 strana, više crno belih nego onih u boji, ali postaje prepoznatljiv. Već u sledećem broju (15) umesto mr pharm. spec. Nenada Vulovića tu su mr ph. Jelena Mijušković i mr ph. Aleksandra Anđelković, a glavni i odgovorni urednik postaje

mr pharm. spec. Dubravka Urošev. Časopis sve više obiluje autorskim tekstovima kolega iz prakse i postaje zanimljiviji. Do Uređivačkog saveta stižu i reakcije iz prakse i interesovanje o tome kada izlazi sledeći broj.

Od novembra 2003. godine, sa izuzetkom dva broja, poslednja strana časopisa postaje permanentni oglasni prostor za Holding kompaniju Velefarm. Od 20. broja mr ph. Gordana Žigić postaje član Uređivačkog sada već saveta, a od broja 29 do broja 42, dve unutrašnje strane časopisa postaju stalni oglasni prostor za Galeniku a.d.

Broj 31. dobija glavnog i odgovornog urednika, mr sc. pharm. spec. Gordanu Mihajlović, stručnog redaktora prim. mr sc. pharm. Suzanu Miljković i saradnika dipl. pharm. spec. Draganu Sovtić. Časopis menja izgled. Na strani 3, nalazi se poruka, sadržaj, logo i adresa Farmaceutске Komore Srbije i uputstvo za pisanje tekstova. U časopisu je sve više zastupljena boja, obiluje zanimljivim tekstovima iz i van farmacije (npr. o Web pretraživačima, o izgledu vizit karte, o jubilejima i o drugim temama) i onim vezanim za pravilnu upotrebu lekova ili prepoznavanje simptoma i lečenje pojedinih bolesti, kao i o zakonskoj regulativi. Trudimo se da bude ispunjen slikama kolega ali izgleda da u tome hronično oskudevamo. Poslednjih nekoliko brojeva ispunjeno je vestima o Komori, odnosno izborima, pošto se raspisuju izbori za Skupštinu Farmaceutске Komore Srbije.

Nije lako da časopis izlazi mesečno, izuzetak nekoliko dvobroja u letnjim mesecima.

Nije lako da časopis kompletno uređuju farmaceuti.

Nije lako da farmaceuti rade kompletnu redakturu i korekciju teksta.

Ali, naučili smo, koliko jedna strana može da ima karaktera, naučili smo da fotografija ima rezoluciju, naučili smo da postoje razne vrste papira, naučili smo da napravimo časopis, čijih je 50. brojeva iza nas.

Gordana Mihajlović
Glavni i odgovorni urednik
časopisa Apotekarska praksa

AKTIVNOSTI KOMORE

13. marta 2006. časova održana je Skupština Udruženja farmaceuta Vojvodine. Jedna od tačaka dnevnog reda bila je posvećena predizbornim aktivnostima Farmaceutske komore Srbije. Gordana Simić i Jasminka Bjeletić su informisale skup na temu „Konstituisanje i početak rada Farmaceutske komore Srbije na osnovu Zakona o komorama zdravstvenih radnika“. Skup su vodili članovi Odbora Srbslav Malešev i Aleksandra Babić.

28. marta 2006. godine u Nišu je održan predkandidacioni skup za ogranak Niš u organizaciji članova Odbora za pripremu, konstituisanje i početak rada Farmaceutske komore Srbije Natalije Stanković i Anice Vasić. Gordana Simić i Jasminka Bjeletić su informisale prisutne na temu „Konstituisanje i početak rada Farmaceutske komore Srbije na osnovu Zakona o komorama zdravstvenih radnika“.

28. marta 2006. godine održan je sastanak u Ministarstvu zdravlja Srbije na poziv dr Vasilija Antića i dr Zorice Dinić sa dnevnim redom: Mreža apoteka u Srbiji; Standardi za apoteke javnog i bolničkog tipa; Ugovaranje privatnih apoteka sa RZZO za 2006.; Privatizacija državnih apoteka.

ZAKLJUČCI:

- Mreža apoteka nije urađena. Biće urađena kada se bude radila i za ostale zdravstvene ustanove.
- Standardi će se raditi u Komisiji koju vodi dr Jelača. Na sastanak Komisije u vezi toga treba da budu pozvane Vukica Kocić-Pešić, direktor AU Beograd i Zlata Žuvela, direktor Farmaceutske komore. Kontakt osoba za zakazivanje takvog sastanka biće Jasna Markov.
- U 2006 godini neće biti ugovaranja sa privatnom praksom – apotekama i RZZO. Za to se još nisu stekli potrebni uslovi.
- Farmaceutski sektor ima profesionalnu obavezu da izradi svoj model privatizacije. Taj koncept će biti dobra platforma za eventualne predloge i sugestije kada to bude stavljeno na dnevni red. Ministarstvo zdravlja Srbije još ništa nije predlagalo Ministarstvu za privatizaciju. Nije podnet ni jedan zahtev direktora apotekarskih ustanova, na zahtev Upravnog odbora, a na inicijativu sindikata radnika, za dobijanje saglasnosti od strane resornog Ministarstva u smislu preispitivanja vrednosti kapitala apotekarskih ustanova.

30. marta 2006. godine u Farmaceutskoj Komori je održan seminar za moderatore Komore na temu: „Timski rad“. Predavač je bila dr sc.med. Vesna Tomić iz Instituta za zaštitu zdravlja Republike Srbije „Milan Jovanović Batut“.

Rekle su o... kontinuiranoj edukaciji i obuci moderatora Farmaceutске Komore Srbije

U organizaciji Farmaceutске Komore Srbije, kao jedan od budućih moderatora, učestvovala sam u obaveznim obukama u periodu novembar 2005. – april 2006. Obuke iz oblasti metodologije podučavanja odraslih, timskog rada i motivacije za permanentno obrazovanje i upravljanje konfliktima bile su zanimljive, dinamične i orjentisane na proučavanje sa psihološkog aspekta. Nakon njih, moj cilj kao farmaceuta iz javne apoteke, dobio je konačan oblik – kako na najbolji način objediniti učenje kroz posao i učenje putem kontinuirane edukacije, ali i da timskim radom kurseve kontinuirane edukacije učinimo dostupnim svim farmaceutima Srbije. Mnogo lakše i sa ponosom prihvatam, pored predavača, obavezu izvršioca u procesu organizacije kurseva kontinuirane edukacije, uz zahvalnost i pohvalu Farmaceutskoj Komori Srbije.

Julijana Ivanović
AU Požarevac

Shvatajući kontinuiranu edukaciju kao neophodnost i savremenost stručnog usavršavanja farmaceuta, pažnju mojih koleginja, kolega i naravno moju, opravdano je privukla inicijativa Farmaceutске Komore Srbije za njeno intenzivirano sprovođenje u našoj zemlji. Kontinuirana edukacija je neminovna za savremeni rad farmaceuta, ona omogućava ne samo da se obnove

znanja nego i da se stiču nova, da se stalno prate inovacije u razvoju i primeni lekova, kao i sve promene koje se odnose na farmaceutsku delatnost.

Nadežda Ljubojević
Galenika a.d.

Ustanova u kojoj sam zaposlena ne pruža mi dovoljno mogućnosti da iskažem svoje potencijale farmaceuta i dam doprinos poboljšanju kvaliteta lečenja pacijenata u okviru programa farmaceutske zdravstvene zaštite.

Obuka za moderatore u oblasti metodologije obučavanja odraslih otvorila mi je nove mogućnosti za unapređivanje i razmenu znanja i profesionalnog iskustva sa kolegama.

Obuka i seminari osmišljeni i organizovani od strane Farmaceutске Komore Srbije i CROWN AGENTS –a sa jasno i koncizno definisanim ciljevima učenja, interesantnim sadržajima, savremenim interaktivnim metodama učenja uz podsticanje kreativnog mišljenja, motivisali su me da se aktivnije uključim u sprovođenje Strategije za kontinuirano stručno usavršavanje i kontinuiranu edukaciju farmaceuta.

Rad na razvijanju komunikacijskih veština, tehnika slušanja i razumevanja, veštine da se kod slušaoca podstakne proces saznavanja omogućio mi je da kao član tima za upravljanje kvalitetom u svojoj ustanovi na drugačiji način organizujem i sprovedem internu edukaciju svojih kolega iz oblasti sprovođenja sistema kvaliteta.

I na kraju, ono što za mene predstavlja najveći podsticaj za dalji rad je osećaj pripadnosti timu kolega moderatora, koji zrače velikim entuzijazmom, izražavaju neprestanu želju za učenjem i usavršavanjem, pokazuju otvorenost za uvažavanje drugačijeg stava i slobodno izražavanje stručnog mišljenja i imaju zajednički cilj.

Tamara Đurković
Zavod za zaštitu zdravlja, Pančevo

FARMACEUTSKO DRUŠTVO SRBIJE
Sekcija za farmaceutsku tehnologiju
i kozmetologiju

DRUGI SAJAM FARMACIJE »FARMEKSPO«

Hotel Metropol, Beograd, 11. i 12.5.2006. godine

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ФАРМАЦЕУТСКА КОМОРА
The Pharmaceutical Chamber of Serbia

Generalni pokrovitelj stručnog programa: Velefarm a.d. Holding kompanija

MAGISTRALNA I GALENSKA IZRADA PREPARATA: MOGUĆNOSTI I ZNAČAJ Hotel Metropol, Beograd, 11.5.2006. godine.

- 10.00-10.15 OTVARANJE / Pozdravna reč
- 10.15-10.20 APOTEKARSKI SPECIJALITETI U PROŠLOSTI
Dušanka Parojičić, Institut za farmaceutsku tehnologiju i kozmetologiju, Farmaceutski fakultet, Beograd
- 10.20 – 10.45 SAVREMENI NOSAČI LEKOVITIH/KOZMETIČKI AKTIVNIH SUPSTANCI – PRIMENA U IZRADI
MAGISTRALNIH I GALENSKIH PREPARATA
Marija Primorac, Institut za farmaceutsku tehnologiju i kozmetologiju, Farmaceutski fakultet, Beograd
- 10.45 – 11.00 OBEZBEĐENJE KVALITETA LEKOVA – PRIMENA PROPISA
Ljiljana Pitašević, Farmaceutska komora
- 11.00 – 11.15 SISTEM MENADŽMENTA KVALITETOM (JUS ISO 9001:2001) U USLOVIMA GALENSKE PROIZVODNJE
Vesna Svilar, AU Novi Sad
- 11.15 – 11.30 OBEZBEĐENJE KVALITETA U IZRADI MAGISTRALNIH I GALENSKIH LEKOVA/PREPARATA U APOTECI
Vukica Kocić-Pešić, Sanja Stojanović, AU Beograd
- 11.30 – 11.45 SAVREMENO MEDICINSKO SNABDEVANJE I NOVI TRENDOVI U FARMACIJI
Rade Lazarević, Velefarm a.d. Holding kompanija
- 11.45 – 12.15 VREME ZA MINI SIMPOZIJUME
- 12.15 – 12.30 ZNAČAJ MAGISTRALNE IZRAD LEKOVITIH PREPARATA U APOTECI
Mirjana Gajdaš, AU Beograd
- 12.30 – 12.45 IZRADA LEKOVA U BOLNIČKIM USLOVIMA
Mirjana Antunović, Marija Toskić-Radojičić, Emilija Gazikalović, Vesna Putić,
Institut za farmaciju, VMA, Beograd
- 12.45 – 13.00 IZRADA SPECIFIČNIH PREPARATA U USLOVIMA BOLNIČKE APOTEKE
Maja Ribar, Milena Gojković, Apoteka i medicinsko snabdevanje KCS
- 13.00 – 13.15 ZNAČAJ LJUDSKIH RESURSA U IZRADI MAGISTRALNIH I GALENSKIH PREPARATA
Marina Uzelac¹, Vesna Svilar², Mirjana Vasković³, Vesna Veljković⁴
AU Sombor¹, AU Novi Sad², AU Beograd³, AU Niš⁴
- 13.15 – 13.30 OPREMA I PROIZVODNI KAPACITETI GALENSKE LABORATORIJE
Vesna Veljković, AU Niš
- 13.30 – 13.45 ORGANIZACIJA PROSTORA U GALENSKOJ LABORATORIJI
Ivana Jovičić, AU Zaječar
- 13.45 – 14.45 VREME ZA MINI SIMPOZIJUME
- 14.45 – 15.00 DOBIJANJE PREČIŠĆENE VODE METODOM REVERZNE OSMOZE
Jelena Trifunović, Anica Lazarević, AU Požarevac
- 15.00 – 15.15 MAGISTRALNA IZRADA OFTALMOLOŠKIH PREPARATA
Nataša Živanović, AU Beograd
- 15.15 – 15.30 TEČNI FARMACEUTSKI OBLICI – SAVREMENI PRISTUP IZRADI U USLOVIMA GALENSKE LABORATORIJE
Nada Vučinić-Milanković, Pharma product doo, Beograd
- 15.30 – 15.45 VALIDACIJA PROCESA PROIZVODNJE SIRUPA U USLOVIMA GALENSKE LABORATORIJE
Nataša Čobeljić, Biljana Radovanović, AU Kruševac
- 15.45 – 16.00 PREPARATI SA AKTIVNIM MATERIJAMA BIJLNOG POREKLA U TERAPIJI I UBLAŽAVANJU PROBLEMA
HRONIČNE VENSKE INSUFICIJENCIJE, VARIKOZNIH VENA I HEMOROIDA
Dragana Mihailović, Aleksandra Mirić, Dragana Krkleš, Pharmanova Co, Beograd
- 16.00 – 16.15 TEHNOLOŠKI POSTUPAK IZRAD ČVRSTIH FARMACEUTSKIH OBLIKA U GALENSKOJ LABORATORIJI
Miloš Mogorović, Ekofarm, Novi Sad
- 16.15 – 16.45 VREME ZA MINI SIMPOZIJUME
- 16.45 – 18.00 OKRUGLI STO: »Zakonska regulativa i problemi galenske i magistralne izrade«
Moderatori: Ljiljana Lupšić, Ruzica Nikolić, Milena Radojičić
- 18.00 – 19.30 LEPO I ZDRAVO VREME SA VELEFARMOM - INSTALACIJA UŽIVO

IV Simpozijum
 “ZAŠTITA OD SUNCA – ZNAČAJAN DEO BRIGE ZA ZDRAVLJE STANOVNIŠTVA”
 Hotel Metropol, Beograd, 12.5.2006. godine

10.00 – 10.30	OTVARANJE / Pozdravna reč
10.30 – 10.45	VARIJABILNOST SUNČEVOG ZRAČENJA I ATMOSFERSKOG OZONA, TREND I UTICAJI Verica Gburčik, Dragan Todorović, Tomislav Grozdić, Centar za multidisciplinarne studije, Beograd
10.45 – 11.00	MONITORING SOLARNOG UV ZRAČENJA U 2004. I 2005. GODINI Zoran Mijatović ¹ , Dragutin Mihailović ² , Ilija Arsenić ² , Zorica Podražčanin ² i Selena Grujić ³ PMF, Departman za fiziku, Novi Sad ¹ , Poljoprivredni fakultet, Novi Sad ² , Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad ³
11.00 – 11.15	UTICAJ SUNČEVE AKTIVNOST NA ZEMLJU I NA ČOVEKA - Miroslav Hrnjak, VMA, Beograd
11.15 – 11.30	ENERGIJA SUNCA I VETRA U SPREČAVANJU PROMENA KLIME I SLABLJENJA OZONSKOG OMOTAČA Petar Gburčik, Verica Gburčik, Vladimir Srdanović, Centar za multidisciplinarne studije, Beograd
11.30 – 12.00	VREME ZA MINI SIMPOZIJUME
12.00 – 12.15	SKRINING PIGMENTNIH TUMORA KOŽE Dejan Nikolić ¹ , Aleksandra Nikolić ² , Violeta Stanimirović ³ , KBC Bežanijska Kosa ¹ , KVB Dedinje ² , ALIMIS ³
12.15 – 12.30	PROGRAM PRIMARNE PREVENCIJE MELANOMA U BEOGRADU 2005. GODINE Aleksandar Adamović, Gradski Zavod za kožne i venerične bolesti, Beograd
12.30 – 12.45	MOBILNA TELEDERMATOLOGIJA U PRIMARNOJ PREVENCIJI MELANOMA Gorana Isailović ¹ , Aleksandar Adamović ² , Viša medicinska škola, Beograd ¹ , Gradski Zavod za kožne i venerične bolesti, Beograd ²
12.45 – 13.00	ULOGA FARMACEUTA U EDUKACIJI STANOVNIŠTVA O ZAŠTITI OD SUNČEVOG ZRAČENJA Danica Basarić, Vesna Petrović, AU Beograd, Beograd
13.00 – 13.15	ANALIZA TRŽIŠTA PROIZVODA ZA ZAŠTITU OD SUNČEVOG ZRAČENJA Suzana Miljković ¹ , Ljiljana Tasić ² , Nataša Korizma ³ , Vladana Jovičić ³ Galenika a.d., Marketing, Beograd ¹ , Farmaceutski fakultet, Institut za farmaceutsku tehnologiju i kozmetologiju, Beograd ² , nezaposleni farmaceut ³
13.15 – 13.30	ZAŠTITA OKA OD SUNČEVOG ZRAČENJA – MODA ILI POTREBA? Miroslav Vukosavljević, Nenad Petrović, Klinika za očne bolesti, VMA, Beograd
13.30 – 13.45	OKSIDATIVNI STRES – NOVI PROIZVODI I AKTIVNOSTI NA TRŽIŠTU UNAPREĐENJA ZDRAVLJA Mirjana Đukić ¹ , Ljiljana Tasić ² , Farmaceutski fakultet, Institut za toksikološku hemiju, Beograd ¹ , Farmaceutski fakultet, Institut za farmaceutsku tehnologiju i kozmetologiju, Beograd ²
13.45 – 14.45	VREME ZA MINI SIMPOZIJUME
14.45 – 15.00	NANOTEHNOLOGIJE U MEDICINI I KOZMETICI Đuro Koruga, Odeljenje za biomedicinsko inženjerstvo, Mašinski fakultet, Beograd
15.00 – 15.15	ČVRSTE LIPIDNE NANOČESTICE – PRIMENA U PREPARATIMA ZA ZAŠTITU OD UV ZRAČENJA Jela Milić, Snežana Savić, Anđelka Kovačević, Gordana Vuleta, Farmaceutski fakultet, Institut za farmaceutsku tehnologiju i kozmetologiju, Beograd
15.15 – 15.30	PRIMERI PRIMENE NANOTEHNOLOGIJA U ZAŠTITI OD SUNCA Đuro Koruga ¹ , Lidija Matija ² , Jadran Bandić ³ , Nikola Ilanković ⁴ Odeljenje za biomedicinsko inženjerstvo, Mašinski fakultet, Beograd ¹ , SANU, Institut tehničkih nauka, Beograd ² , ORS bolnica, Beograd ³ , Medicinski fakultet, Institut za neuropsihijatriju, Beograd ⁴
15.30 – 15.45	MULTIFUNKCIONALNOST BILJNIH SIROVINA U PREPARATIMA ZA NEGU I ZAŠTITU KOŽE Ivana Arsić ¹ , Irena Homšek ² , Institut za proučavanje lekovitog bilja Dr Josif Pančić, Beograd ¹ Galenika ad, Institut, Beograd ²
15.45 – 16.00	KRISTALIZACIJA BENZOFENONA-3 SMANJUJE NJEGOVU MOĆ APSORPCIJE ULTRAVIOLETNIH ZRAKA Marija Toskić – Radojčić ¹ , Miloš Pavlović ² Institut za farmaciju, VMA, Beograd ¹ , Klinika za kožne bolesti, VMA, Beograd ²
16.00 – 16.30	VREME ZA MINI SIMPOZIJUME
16.30 – 18.00	RADIONICE I Preparati za zaštitu od sunca – zahtevi i problemi u izradi II Brigada za zdravlje – mesto i uloga farmaceuta u edukaciji stanovništva o zaštiti od sunca
18.30 – 19.30	NANO COSMETICS – promocija MISS YU KOMPANIJA I TOP-TEN 10 najboljih devojaka SCG, MODNA REVIJA

II SAJAM FARMACIJE "FARMEKSPO"

Okrugli sto: "Zakonska regulativa i problemi galenske i magistralne izrade lekova"

Na zahtev kolega iz prakse, u okviru drugog Sajma farmacije, 11.05. 2006 od 16.45 – 18h održaće se okrugli sto o regulativi u farmaceutskoj oblasti, sa praktičnim osvrtom na probleme pri magistralnoj i galenskoj izradi lekova.

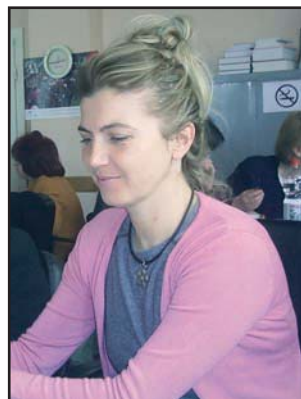
Prvi korak ka putu evropskih integracija Srbije i Crne Gore bio je usvajanje paketa zakona harmonizovanih sa zemljama EU, među kojima je bio i Zakon o lekovima i medicinskim sredstvima, koji je stupio na snagu u julu, 2004. Sledilo je usvajanje Zakona o zdravstvenoj zaštiti, Zakona o komorama, Zakona o zdravstvenom osiguranju, kojima se značajno uređuje zdravstveni i farmaceutski sektor.

U okviru dela projekta regulatorne pomoći Ministarstvu zdravlja Republike Srbije, koji je finansiran od Evropske Agencije za rekonstrukciju, putem brojnih radnih grupa u kojima su učestvovala mnoge kolege farmaceuti – stručnjaci za pojedine oblasti, dobijeni su usaglašeni Nacrti pravilnika - koji proističu iz Zakona o lekovima, a koje Ministar zdravlja propisuje uredbama (dostavljeno Ministarstvu zdravlja). Prevedene i terminološki usaglašene su 4 smernice kojima se propisuju standardi rada u farmaceutskom sektoru: Dobra proizvođačka praksa, Dobra praksa u distribuciji lekova, Dobra praksa

u kliničkom ispitivanju lekova, Dobra laboratorijska praksa.

Na žalost, značajan segment kao što je oblast magistralne i galenske izrade lekova, tradicionalni lekovi, Pravilnik o uslovima koje mora ispunjavati pravno lice koje se bavi prometom na malo (Pravilnik o apotekama), Pravilnik o biohemijskim laboratorijama, kao i smernica Dobra apotekarska praksa, do sada nisu bili na adekvatan način obuhvaćeni. Zbog toga u praksi često dolazi do mnogih problema, koji proističu iz činjenice da zakoni koji su stupili na snagu, obavezuju na usaglašavanje farmaceutskog sektora sa propisanim evropskim i globalno harmonizovanim standardima, a "stari pravilnici" iz devedesetih godina prošlog veka (koji su na snazi, do trenutka donošenja novih podzakonskih propisa) su često u koliziji sa novim zakonskim proevropskim rešenjima.

Poštovane kolege,

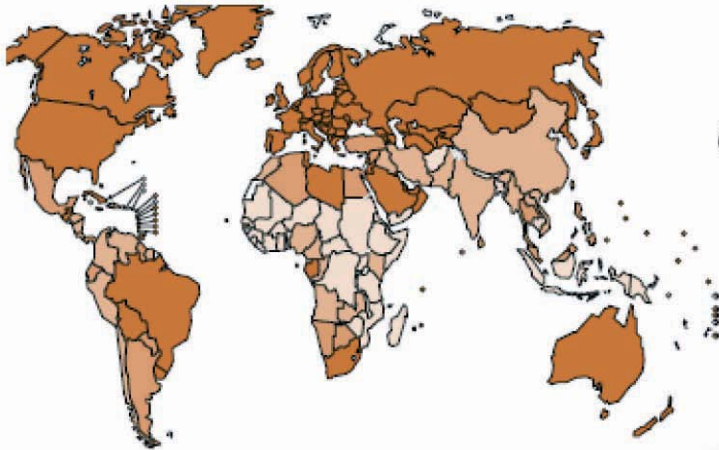
da bismo što bolje osmislili ovaj okrugli sto, imali neke zajedničke predloge i izveli zaključke iz diskusija, molimo Vas da dostavite pitanja na koja biste želeli da dobijete odgovor na e-mail adresu Farmaceutске Komore Srbije: pharmkom@verat.net; RE: Pitanja za okrugli sto

Ljiljana Lupšić
Hemofarm koncern "Zorka Pharma"

Kotizacija za oba dana:
1200,00 dinara + PDV

Za rad u radionicama (12.5.2006.):
1000,00 dinara + PDV

Zbog bolje organizacije i ograničenog broja mesta, molimo kolege da se prijave i izvrše uplate na Farmaceutsku Komoru Srbije najkasnije do 20.4.2006. godine.

*Distribucija
zdravstvenih radnika
(lekari, sestre i babice)*

	<1.15
	1.15-2.28
	2.29-3.87
	>3.87

na 1000 stanovnika

Povodom Svetskog dana zdravlja, 7. aprila

Svetski dan zdravlja, 7. april 2006. godine, posvećen je zdravstvenim radnicima širom sveta. Ove godine geslo je „Zajedno za zdravlje“ zdravstveni radnici i zaštita zdravlja ljudi.

Očuvanja zdravlja ljudi ne može biti bez dobro organizovanog sistema zdravstvene zaštite i odgovarajućih kadrova, pre svega zdravstvenih, ali i drugih profesionalaca koji su uključeni u brigu o zdravlju. Opasnosti po zdravlje su sve veće, potrebe za zdravstvenom negom rastu jer i globalno, populacija stari, a zdravstveni radnici se, naročito u zemljama u razvoju, suočavaju sa socijalnim i ekonomskim problemima, koji izazivaju i krizu morala i gubitak poverenja. Sve su to razlozi da je i broj zdravstvenih radnika sve manji i nepravilno raspoređen, a to direktno ugrožava funkcionisanje zdravstvenih sistema i očuvanje zdravlja stanovništva svake zemlje.

Svetska zdravstvena organizacija je poslednjih godina posebnu pažnju usmerila na rešavanje ovih problema i ove godine tome posvetila i Svetski dan zdravlja, 7. april.

Glavne poruke za Svetski dan zdravlja 2006. godine su sledeće:

1. Školovani i dobro obučeni zdravstveni radnici spasavaju živote – oni su neophodni da bi se obezbedilo sprečavanje bolesti, lečenje i zaštita svih ljudi, uključujući i one koji žive u krajnjem siromaštvu.

2. Podrška i zaštita zdravstvenim radnicima – moraju se omogućiti bezbedni radni uslovi i podrška, povećati plate, iznaći sredstva i rukovoditi.

3. Povećanje efektivnosti u radu zdravstvenih radnika putem novih strategija – u mnogim sredinama postoje ogromne mogućnosti da se ostvari poboljšanje u pogledu efektivnosti, pa se strategije

moraju prvenstveno usmeriti na već zaposlene zdravstvene radnike.

4. Razmatranje pitanja neravnoteže i nepravednosti – danas postoji sve veći disbalans i nepravednost u pogledu mogućnosti korišćenja zdravstvene zaštite. S obzirom na obezbeđenost pojedinih područja zdravstvenim radnicima, to ozbiljno ugrožava mogućnost da se obezbedi pravična i univerzalna zdravstvena zaštita.

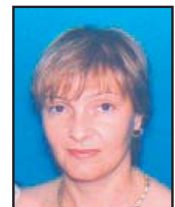
5. Vlade moraju da preuzmu vođstvo – da bi se u ovoj oblasti ostvario napredak, vlade moraju da obezbede ljude za planiranje, formulisanje i sprovođenje potrebne politike.

6. Promocija partnerstva i saradnje na svim nivoima – za iznalaženje ispravnih rešenja za stručne i političke izazove u razvoju zdravstvenih kadrova treba stvarati saveze ključnih učesnika u zemlji, kao i jačati saveze na regionalnom i globalnom nivou.

7. Izgrađivanje poverenja među ključnim učesnicima – poverenje između vlada, zaposlenih, zdravstvenih stručnjaka i zajednica mora se izgrađivati i održavati.

Konkretno aktivnosti koje treba preduzeti po svakoj od ovih tačaka, kao i druge informacije vezane za aktivnosti povodom Svetskog dana zdravlja, 7. aprila 2006. godine, možete naći na sajtu Ministarstva zdravlja Republike Srbije: www.zdravlje.sr.gov.yu.

Suzana Miljković
stručni redaktor
časopisa Apotekarska praksa

EKONOMSKA PROPAGANDA GALENSKIH PREPARATA U APOTEKAMA

Ekonomska propaganda je svaka delatnost koja pomoću vizuelnih, auditivnih ili kombinovanih sredstava obaveštava potrošače i trudi se da kod njih stvori pozitivnu sliku o određenim proizvodima ili uslugama. Na taj način ona vrši neposredan uticaj na njihov stav kod izbora i kupovine tih proizvoda.

svakoj ekonomsko-propagandnoj poruci prethodi studiozno istraživanje proizvoda koji se promovše i detaljna analiza njegovih karakteristika. Neka od standardnih pitanja koja se tom prilikom koriste su:

1. Da li se proizvod troši ili koristi?
2. Koja reč bi najbolje odredila proizvod?
3. Da li je proizvod skup ili jeftin?
4. Kakav je položaj konkretnog proizvoda u odnosu na isti takav konkurentni proizvod?

Planovi ekonomske propagande determinisani su utvrđenim strateškim pravcem integrisane marketing komunikacije i razvijaju se i koordiniraju u okviru globalne marketing politike. Izdavanje sredstava za ekonomsku propagandu, njenim zadacima u konkretnom programu i integrisane marketing komunikacije rezultat su temeljnih analiza i proce-

na menadžera.

Najbolja preporuka za realizaciju ekonomske propagande proizvoda široke potrošnje je situacija u kojoj ekonomsko-propagandna poruka sadrži ponudu koju adekvatan broj potrošača prihvata ili ga na relativno jednostavan i brz način može navesti na to.

Neki od ciljeva koji se tom prilikom mogu ostvariti su:

1. Postizanje superiornosti nekog proizvoda koji se reklamira u odnosu na marke konkurentnih proizvoda,
2. Ostvarivanje adekvatnog tržišnog učešća kojim bi se opravdala ulaganja u ekonomsku propagandu,
3. Motivisanje potrošača za kupovinu proizvoda sa prednostima koje su iskazane ili skrivene na prvi pogled,
4. Povoljni uslovi poslovanja.

Kreativna strategija planiranja ekonomske propagande je i donošenje sledećih odluka:

- u kojoj formi će da bude iskazana ekonomska propaganda, da li će ona da sadrži slike, pisane poruke, mentalne asocijacije, teme, informacije itd.

Bazična funkcija ekonomske propagande, ubedi-vanje i motivisanje kupca za kupovinu proizvoda postiže se odgovarajućim tekstom koji se tiče tog proizvoda. Dobar tekst jedne ekonomsko-propagandne poruke predstavlja jednu od najmoćnijih sredstava komunikacije. Samo ukoliko je ubačen visok stepen kreativnosti u opis načina na koji proizvod može zadovoljiti potrebe kupca i njegove želje ekonomsko-propagandnom porukom može se postići željeni efekat.

Veliki broj organizacija koje shvataju značaj i kompleksnost ovog procesa angažuje specijalizovane agencije za tu vrstu posla.

Da bi se obezbedila efektivnost teksta ekonomsko-propagandne poruke i postiglo ispunjenje ciljeva za bolje pozicioniranje galenskih preparata, mora biti premošćen jaz između interesa našeg kupca i apoteke koja reklamira svoj proizvod. Ekonomska propaganda za galenski proizvod svake apoteke predstavlja veštinu kojom će se farmaceut obratiti nekoj ciljnoj grupi tekstom i saopštiti joj sve ono što će za nju biti značajno. Poruka mora biti prvenstveno jasna, dinamična, originalna i maštovita.

Farmaceuti moraju da koriste standardne metode u ekonomsko-propagandnim porukama, a to su:

- informisanje koje se bazira na iznošenju činjenica i neophodnih objašnjenja,
- navođenje argumenata za kupovinu konkretnog proizvoda,
- motivacija, kojom će ekonomska propaganda poprimiti emotivnu konotaciju i predstavljati oblik psihološke poruke,
- ponavljanje koje ima najsnažniji uticaj na „aktiviranje“ potrošača,
- korišćenje simbola koji stavlja akcenat na robnu marku,

- imitacija koja je bazirana na angažovanju poznatih ličnosti ili predstavljanju situacija u kojima bi kupci želeli da se nađu.

Politika i program ekonomske propagande galenskih proizvoda naših apoteka treba da se razvijaju unutar marketinških i komunikacionih okvira menadžmenta apoteke sa integrisanim ciljevima marketing komunikacije celokupnog farmaceutskog sektora.

Ova integracija sugerise da je neophodna saradnja farmaceuta menadžera ekonomske propagande sa farmaceutom menadžerom marketinga, sa farmaceutom menadžerom prodaje kao i drugim relevantnim menadžerima zaduženim za planiranje aktivnosti koje su usmerene ka tržištu. Njihova saradnja treba da bude usmerena na određivanje globalne farmaceutske marketing politike, kao i razvoja celokupnog farmaceutskog komunikacionog sistema koristeći pri tome utvrđene ciljeve kao osnovu za formiranje programa ekonomske propagande. Ukoliko se ovo ne ostvari, nastaće situacija koja će onemogućiti uspostavljanje efektivne komunikacije i u značajnoj meri umanjiti ukupne rezultate prodaje galenskih preparata u našim apotekama.

Apotekarska ustanova „Beograd“ je prošle godine proslavila značajan jubilej – 30 godina galenske proizvodnje. Ove godine 2. sajam farmacije „Farmekspo“ u programu stručnog dela ima temu: „Magistralna i galenska izrada preparata – mogućnosti i razvoj“. Želimo da verujemo da je ovo početak jednog novog vremena, modernog marketinga koji obuhvata sve komunikacijske aktivnosti između apoteka i njenih ciljnih grupa.

Zlata Žuvela

Farmaceutska komora Srbije

MENTALNO ZDRAVLJE I KORIŠĆENJE ANKSIOLITIKA

Pričati o mentalnom zdravlju, danas, više nego ikada, predstavlja nostalgičan pokušaj. Mentalno zdravlje čitave populacije je ugroženo delovanjem stresova i trauma, kao sveprisutnijih fenomena današnjice. Psihološke bolesti, poremećaji i teškoće, posledica su udruženog delovanja biopsihosocijalnih faktora. Naročito u poslednjih petnaestak godina, izloženi smo negativnim uticajima socijalnog miljea u kome živimo: počev od destabilizacije države, ekonomske katastrofe, bombardovanja, razaranja porodice, preko lošeg školskog sistema, nezaposlenosti, nesigurnosti i neizvesnosti egzistencije.

Traumatizujuća i frustrirajuća moć sredine neminovno ima za posledice poremećaje prilagođavanja, raširenost i učestalost psihopatoloških fenomena.

Nema čoveka koji u kontekstu ovakvih socijalnih zbivanja nije iskusio osećanja straha i ugroženosti, anksioznost, apatiju, depresivnost, ljutnju, bes, nemoć, teskobu, nesigurnost, besmisao...

Jedan od načina za redukovanje individualne patnje, kome često pribegavamo, je primena anksiolitika. Anksiolitici, čiji su najvažniji predstavnici benzodiazepini, predstavljaju farmakološku grupu lekova, čija je potrošnja, na žalost, u našoj zemlji u stalnom porastu.

Društvena dimenzija upotrebe anksiolitika je praktični problem: benzodiazepini su po preporuci SZO uvršćeni u grupu esencijalnih lekova-neophodnih u primarnoj zdravstvenoj zaštiti. Ali, potrebno je korišćenje u strogo indikovanim okvirima, pod stalnim nadzorom lekara, koji je odgovoran za njihovu primenu u terapijskom procesu. Praktični problemi su: određivanje terapijske doze i dužine lečenja, neželjeni efekti, interakcije, neefikasnost i mogućnost zloupotrebe, a na kraju lečenja - obustavljanje njihove primene i pojava zavisnosti.

Lečenje ovom grupom lekova uvek mora da bu-

de u okviru terapijskog procesa koji ima svoj početak, trajanje i završetak. Lekar treba da rukovodi ovim procesom i ne sme da dozvoli da se pacijenti sami leče, što je čest slučaj u praksi. Ne toleriše se primena benzodiazepina "po potrebi", osim ako odredi lekar, jer se tako najčešće dešava da se lek pogrešno koristi, zloupotrebljava, ili se nepotrebno stvara zavisnost. Ovo kompromituje sam lek, koji je osvedočeno efikasan, veštinu lekara, čak i celokupno lečenje.

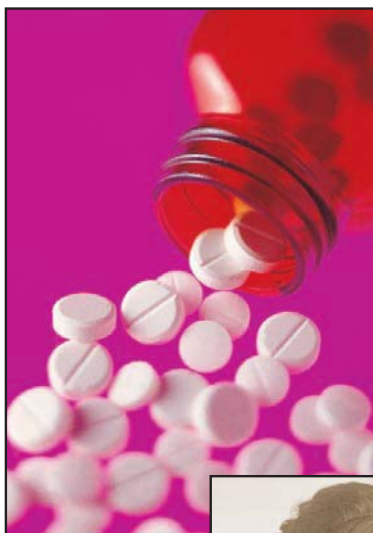
Farmaceut ima ulogu da uputi pacijenta u ispravno lečenje koje je odredio lekar, a da bi to uradio, mora da ima osnovno znanje o mentalnom zdravlju i da razume uzroke u našem socijalnom miljeu. Ponovo ističemo veštinu komunikacije sa pacijentima, kao i sa ostalim kolegama-zdravstvenim radnicima. Ne vodimo računa samo o leku, već i o individualnim potrebama pacijenta. Ovi pacijenti imaju dodatne probleme, koje mi

treba da rešimo: strah od leka ili preterana upotreba leka, kao dve krajnosti; loše navike kada je u pitanju hrana i konzumiranje alkohola, koje mogu uticati na delovanje leka, pa farmaceut mora dati adekvatna uputstva.

Zaključujemo da je uloga farmaceuta

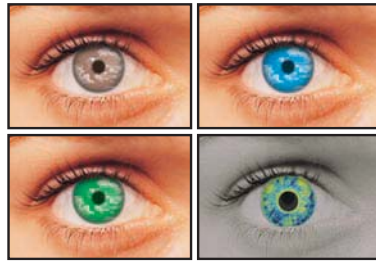
u prevenciji pogrešne upotrebe i zloupotrebe anksiolitika, kao i u pravilnoj i racionalnoj upotrebi veoma važna, jer su lekovi bili najčešće korišćen način za borbu protiv svakodnevnih problema. Njihovim dejstvom, pokrivaju se napetost i tuga, poništavaju nepodnošljiva osećanja itd...

Željka Mitrović
AU "Beograd"

IRIDOLOGIJA

(lat. iris – dužica, obojeni deo oka; logos-nauka)

Iridologija je nauka koja omogućava lekaru da na osnovu izgleda dužice oka odredi stanje organa u organizmu.

Iridodijagnostika pruža veliki broj informacija o zdravstvenom stanju pojedinih organa mnogo pre ispoljavanja kliničkih simptoma, pa se koristi i kao preventivna metoda.

Na osnovu izgleda dužice mogu se dijagnostikovati akutna, subakutna i hronična oboljenja, nagomilavanje toksičnih supstanci u organizmu i nasledne predispozicije prema određenim bolestima.

Prema razvoju, građi i svojim funkcijama, dužica predstavlja sliku mozga u čijim se receptorima stalno dešavaju promene koje su povezane sa jedne strane svetlosnim zracima, a sa druge strane sa patološkim procesima u organizmu. Pretpostavlja se da pod uticajem svetlosnih impulsa u tkivima dužice dolazi do opštih i strogo lokalizovanih adaptacionih zaštitnih promena. Ove promene se javljaju u vidu udubljenja, fleka, crtica, prstenova i drugih oblika. One imaju određen raspored što omogućava da se sa velikom preciznošću odredi mesto patološkog procesa u organizmu.

Dužica sa kompaktno sabijenim vlaknima karakteristična je za ljude sa dobrim regenerativnim sposobnostima, dok su rastresita vlakanca karakteristična za ljude sa slabom imunološkom odbranom i urođeno slabim regenerativnim sposobnostima. Iridolog kod postavljanja pravilne dijagnoze mora da prouči strukturu dužice i njenu boju. Boja oka zavisi od broja pigmenta ćelija (hromatofora) u stromi dužice. Plave oči imaju malu količinu pigmenta - melanina, smeđe oči srednju, a najveća količina pigmenta - melanina je kod crnih očiju.

LIMFATIČKI TIP – osobe sa plavim očima

HEMATOGENI TIP – osobe sa smeđim očima

KOMBINOVANI TIP – osobe sa sivim ili zelenim očima

Na osnovu ove podele teorija iridologije govori da je kod limfatičkog tipa pojačana funkcija limfnog sistema i da se kod takvih osoba češće javljaju sledeća oboljenja:

- adenomi, polipi u nosu, uvećani krajnici, povećanje limfne žlezde na vratu, povećana štitna žlezda na vratu,
- predispozicija prema bolestima respiratornog

trakta (bronhitisa, preuritis, i tuberkuloza),

- reumatska i neurološka oboljenja,
- osetljivo srce i bubrezi,
- češća pojava katarakte.

Hematogeni tip ima veće predispozicije ka sledećim bolestima:

- bolesti gastrointestinalnog trakta (čir na dvanaestopalačnom crevu, gastritis),
- labilni nervni sistem (podložni depresiji, anksioznosti).

Kombinovani tip ima predispozicije:

- oštećenje parenhima jetre,
- bolesti žučne kese i žučnih puteva.

Na dužici se mogu uočiti znaci upalnih i degenerativnih procesa u organizmu. Oni se javljaju u obliku tzv. lakuna (udubljenja). Dijagnostička ocena lakuna bazira se na njihovim sledećim karakteristikama:

- veličina
- dubina
- oblik
- boja
- lokalizacija

One mogu biti duboke i površne. Njihova dubina zavisi od intenziteta upalnog ili degenerativnog procesa. Naime, što je jači upalni proces lakuna je dublja i obrnuto. Ako se na dnu lakune pojavi svetla ili tamna tačkasta promena ona ukazuje na težinu oštećenja. Duboke crne lakune sa centralnom, oštro ograničenom svetlom tačkom govore u prilog teškom oštećenju dotičnog organa uz mogućnost postojanja zloćudnog procesa.

Iridodijagnostika je uvedena kao poseban predmet u nastavi na medicinskim koledžima (Kanade, Francuske, Sjedinjenih Američkih Država). U bliskoj budućnosti topografska iridodijagnostika bi trebalo da zauzme zasluženo mesto jer se pomoću nje može dobiti informacija o ljudskom organizmu koji ne može da pruži ni jedna druga od danas široko primenjivanih dijagnostičkih metoda. Ona je potpuno neinvazivna, jer se dijagnoza postavlja isključivo na osnovu posmatranja.

Zlata Žuvela
Farmaceutska komora

DA LI SMO EMOCIONALNO INTELIGENTNI (EQ)?

Do sada smo uglavnom slušali i govorili da smo pametni na osnovu toga kolika nam je racionalna inteligencija odnosno IQ. U poslednje vreme mnoga istraživanja u svetu demantuju ovu tvrdnju i nedvosmisleno ukazuju da racionalna inteligencija (IQ) na naš život i uspeh utiču svega 20-30%.

Mnogo važnije za naše životno postignuće, kažu naučnici, je emocionalna inteligencija (EQ). Ona nam omogućava da ono najbolje što nosimo u sebi prezentujemo na pravi način i u pravo vreme pred pravim osobama i na pravom mestu. Da osetimo ono što u sebi nose svi oni sa kojima živimo i radimo. Ona nam omogućava da budemo svesni znanja i mudrosti koje posedujemo.

Opsežnu studiju o emocionalnoj inteligenciji napisao je poznati psiholog Danijel Golomar. On je osnovne karakteristike emocionalne inteligencije, koje su važne kako u privatnom životu tako i u poslu kojim se čovek bavi, odredio na sledeći način:

- SAMOSVEST - SVEST O VLASTITIM OSEĆANJIMA U DATOM TRENUTKU I UPRAVLJANJE ODLUKAMA U SKLADU SA TIM; PROCENJIVANJE SOPSTVENIH SPOSOBNOSTI UZ DOVOLJNO SAMOPOUZDANJA

- SAMOKONTROLA – UPRAVLJANJE NAŠIM OSEĆANJIMA TAKO DA NAM TO OLAKŠAVA POSAO KOJI OBAVLJAMO. SVEST O POTREBI DA SE BUDE SAVESTAN I SNAGA DA PO POTREBI ODGAĐAMO ZADOVOLJSTVO DA BISMO ŠTO PRE OSTVARILI SVOJ CILJ

- MOTIVACIJA – SPOSOBNOST DA POKRENETO I USMERIMO NA PRAVI NAČIN ONO ŠTO NOSIMO U SEBI - SVOJE ZNANJE I STRUČNOST I TO KA PRAVIM CILJEVIMA. DA PREUZMEMO INICIJATIVU I TEŽIMO BOLJITKU ALI I DA BUDEMO ISTRAJNI KADA SE DESE NEUSPESI I RAZOČARENJA. U PRAVO VREME POKAZATI DA SMO OPTIMISTI

- EMPATIJA – IMATI OSEĆAJ ZA EMOCIJE DRUGIH LJUDI, BITI S DRUGE STRANE OGLEDALA. KADA SPOZNAME SEBE I SHVATIMO DRUGE SIGURNO ĆEMO BOLJE FUNKCIONISATI I MOĆI ĆEMO I DRUGAMA DA UKAŽEMO KAKO DA ONI BOLJE ŽIVE I EFIKASNije RADE

- DRUŠTVENE VEŠTINE – ŠTO TAČNIJE OSEĆATI DRUŠTVENE SITUACIJE I MREŽE FUNKCIONISANJA, INTUITIVNO I SAMOSVESNO I STRUČNO POKRETATI AKCIJE, PREDVODITI, RAZREŠAVATI SUKOBNE, TEŽITI SARADNJI, PO POTREBI ANGAŽOVATI SE U TIMSKOM RADU.

Koliko je sada sve ovo gore navedeno potrebno preispitati u funkciji jedne dobre organizacije sa odgovarajućim timom menadžera možete i sami prosuditi. Ali u svakom slučaju, treba da se pozabavimo sa emocionalnom inteligencijom, pre svega naših pretpostavljenih, a onda i nas samih.

Zlata Žuvela
Farmaceutska komora Srbije

NEPRAVILNA UPOTREBA LEKOVA

Širom sveta, više od 50% svih lekova su propisani, izdati ili prodani na neodgovarajući način i više od 50% pacijenata uzima lekove neispravno. Ova uznemiravajuća činjenica prezentovana je od strane zvaničnika SZO na sastanku „Iracionalna upotreba lekova šteti zdravlju i troši resurse“.

Podaci pokazuju da se prosečan broj lekova koji se koriste povećava u periodu od 1990-2003. godine sa 2,2 – 2,7 po pacijentu. Od toga samo 40-50% pacijenta lekove uzima u skladu sa standardima tretmana bolesti.

Sledeći podaci jasno govore o posledicama nepravilne upotrebe lekova:

- 2,3 -4,7 miliona novih slučajeva hepatitisa B i C i 160.000 novih slučajeva HIV godišnje, posledica je 15 milijardi injekcija godišnje, od kojih polovina nije sterilna

- 4 - 10% hospitalizovanih pacijenata pokazuje nepovoljnu reakciju na lekove u razvijenim zemljama. Ovo je četvrto od šest vodećih uzroka smrti u SAD i košta ovu zemlju 130 milijardi dolara godišnje.

- U značajnom porastu je i rezistencija na antibiotike, sa rezistencijom od 70-90% na prvu liniju antibiotika za dizinteriju, pneumoniju, gonoreju i hospitalne infekcije.

Bez obzira na alarmantne podatke još uvek se veoma malo ulaže u promociju racionalne upotrebe lekova. U 2002-2003 ukupni troškovi SZO bili su 2,3 milijardi dolara ali je od toga samo 0,2% potrošeno na takve vrste promocija.

Gde smo mi u odnosu na svet? Koliko se kod nas lekova godišnje propiše, izda i koristi nepravilno? Kako rešiti gorući problem rezistencije na antibiotike? Kolika je stopa smrtnosti zbog neadekvatnih terapija lečenja i loše komplijanse pacijenta? I na kraju koliko nas sve to košta?

DA LI SMO SPREMNI DA DAMO ODGOVOR?

Dragana Sovtić
Saradnik časopisa
Apotekarska praksa

Vesti

V Skupština FdS-a održana je 15.03.2006. godine. Na sastanku su donete sledeće odluke:

- za predsednika Skupštine FdS-a izabran je prof.dr. Darko Ivanović
- za zamenika predsednika Skupštine FdS-a dipl. ph. Miomir Nikolić
- doneta je odluka o formiranju:
  - sekcije studenata farmacije i
  - sekcije za farmakoekonomiju.

34. sastanak Upravnog odbora održan je 15.03.2006. godine i donete su sledeće odluke:

- za predsednika Upravnog odbora, koji je po funkciji i predsednik Društva izabrana je prof.dr. Ivanka Miletić
- za zamenika predsednika Društva izabrana je doc.dr Mirjana Antunović
- doneta je odluka o organizovanju 48. Simpozijuma i IV kongresa farmaceuta Srbije
- za predsednika Naučnog odbora Kongresa izabrana je prof. dr Nada Kovačević
- za predsednika Organizacionog odbora Kongresa izabrana je doc.dr Mirjana Antunović
- doneta je odluka o iznosu članarine u FdS-u od 1200,00 dinara za 2006 godinu i visini godišnje pretplate na časopis „Arhiv za farmaciju“ od 1200,00 dinara. (PRILOG 2)
- doneta je odluka o ponovnom pokretanju časopisa Bilten.

Doneta je i odluka da pored opštih uslova navedenih u članu 3. Pravilnika o uslovima za dobijanje zvanja „primarius“, kandidat treba da ispunjava još dva uslova Farmaceutskog društva Srbije:

- da je član FdS-a najmanje 5 godina u kontinuitetu,
- da je aktivan član odgovarajuće stručne sekcije FdS-a.

Napomena: Lica koja konkurišu za zvanje „primarius“, izdavanje potvrde o članstvu radi odlaska u inostranstvo ili za priznanja Društva moraju biti članovi Društva najmanje 5 godina u kontinuitetu (ukoliko neki član nema ovaj kontinuitet, za sve godine van kontinuiteta plaća iznos godišnje članarine u duplom iznosu).

Za sve retroaktivne uplate primenjuje se visina članarine određena za godinu u kojoj se vrši uplata.

Dubravka Urošev, FdS

Vesti

Savez privatnih apotekara i veletrgovlja Srbije (SPAS) održao je Četrnaesti stručni sastanak u subotu 1. aprila 2006. godine.

Skup je otvorila mr ph. Aleksandra Dimitrijević-Salom, predsednik SPAS-a, a posle pozdravne reči prof. dr Darka Ivano-vića dekana Farmaceutskog fakulteta Univerziteta u Beogradu održan je stručni deo.

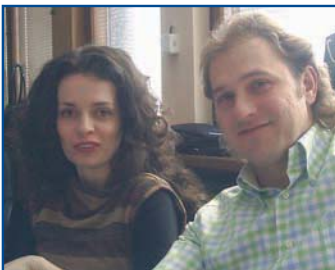
Nakon predstavljanja preparata *Ecomer*, veoma interesantno i savremeno predavanje o antidepresivima održala je prof. dr Radica

Stepanović. Predstavnik firme Glaxo-SmithKline dao je osvrt na svoje registrovane preparate iz te farmakodinamske grupe. S druge strane predstavnici firme F. Hoffmann-La Roche izneli su iskustva sa dosadašnjom primenom *Xenical*-a, a o leku *Tamiflu* aktivno lečenje gripa, govorio je dr Predrag Kon.

Prof dr Ivan Stanković u okviru predstavljanja *Diflaga*-*la* veoma pregledno i iscrpno izneo je regulativu u oblasti dijetetskih proizvoda. Na to se nadovezalo i izlaganje Doc. dr Teodore Beljić o multivitaminima i mineralima za dijabetičare, i preparatu firme SibexLine.

Radni deo nastavljen je internim obaveštenjima za članove SPAS-a i informacijom da je postavljen i sajt.

Druženje je potom, uz koktel završeno u prijatnom ambijentu hotela Interkontinental u Beogradu, gde se ovaj skup i održavao.

Gordana Mihajlović

SKUPOVI

Kongresi:

10.-12. maja 2006. godine u Sarajevu će se održati Prvi Kongres farmaceuta Bosne i Hercegovine sa međunarodnim učešćem. Tema: „Savremeni trendovi u farmaciji“. Više informacija možete dobiti na sajtu: www.kongresfarmaceuta.ba.

25.-31. avgusta, 2006. godine, održaće se 66. Svetski Kongres Farmaceuta F.I.P., Salvador Bahia, Brazil. Tema: „Unošenje inovacija u zaštiti pacijenata“.

Više informacija možete dobiti na sajtu: www.fip.org.

17.-21. oktobra 2006. godine, u Novom Sadu održaće se 15. Kongres medicinske biohemije i laboratorijske medicine sa međunarodnim učešćem. Glavne teme kongresa:

- nove tehnologije
- organizacija laboratorijske službe
- edukacija
- genetska epidemiologija
- genom i proteini u kancerogenezi
- biomarkeri
- lipidni poremećaj
- hemostaza
- oksidativni stres
- analitika telesnih tečnosti
- slobodne teme

Više informacija: www.dmbj.org.yu

Ostali skupovi:

13.-15. aprila 2006. u Budvi, seminar Sekcije za bolničku farmaciju. Tema: „Suportivna terapija obolelih od malignih oboljenja“. Generalni sponzor Roche. Održaće se radionice na temu:

1. Prevencija, lečenje mučnine i povraćanja izazvane hemoterapijom
2. Prevencija i lečenje kancerskog bola

07.-09. juna 2006. seminar farmaceutskih tehničara „Sveti Sava“, na Tari, u organizaciji Farmaceutске komore Srbije. Tema „Uloga farmaceutskog tehničara u preventivnoj zdravstvenoj zaštiti adolescenata“. Rad organizovan u okviru radionica.